

ΚΕΙΜΕΝΟ 25 ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine: Κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και εκφράζει πραγματικό γεγονός.

attulit: ρήμα.

Cato: υποκείμενο στο attulit.

ficum: αντικείμενο στο attulit.

praecocem: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο ficum.

in curiam: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο στο attulit.

die: αφαιρετική του χρόνου στο attulit, εκφράζει το πότε (ο χρόνος εκφράζεται απρόθετα γιατί συνοδεύεται από επιθετικό προσδιορισμό).

quodam: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο die.

ex Carthagine: εμπρόθετος προσδιορισμός της προέλευσης στο attulit (ο προσδιορισμός του τόπου εκφέρεται εμπρόθετα, παρ' όλο που είναι όνομα πόλης, γιατί προφανώς αναφέρεται στα περίχωρα (πρβλ. in Linterno-34)).

ostendensque patribus inquit: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και εκφράζει πραγματικό γεγονός (Σημείωση: συνδέεται παρατακτικά-συμπλεκτικά με την προηγούμενη με το εγκλιτικό -que).

inquit: ρήμα.

(Cato): εννοούμενο υποκείμενο στο inquit.

ostendensque: επιρρηματική χρονική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος Cato. Δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν. Ανάλυση: cum Cato ostenderet ή dum Cato ostendit (θυμίζουμε ότι όλες οι χρονικές μετοχές ενεστώτα των εξεταζόμενων κειμένων εκφράζουν συνεχιζόμενη πράξη που διακόπτεται από το ρήμα της πρότασης).

patribus: έμμεσο αντικείμενο στο ostendens, σε δοτική.

(eam, δηλαδή ficum): εννοούμενο άμεσο αντικείμενο στο ostendens.

Interrogo vos: Κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και εκφράζει

ΚΕΙΜΕΝΟ 25 ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

πραγματικό γεγονός.

Interrogo: ρήμα.

(ego): εννοούμενο υποκείμενο στο interrogo.

vos: άμεσο αντικείμενο στο interrogo.

quando hanc ficum decerptam esse putetis ex arbore: δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση μερικής αγνοίας ως έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα της κύριας πρότασης **interrogo**. Εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα **quando** και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενό της. Συγκεκριμένα, με υποτακτική ενεστώτα (**putetis**), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (**interrogo**) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

putetis: ρήμα.

(vos): εννοούμενο υποκείμενο στο putetis.

decerptam esse: αντικείμενο στο putetis, ειδικό απαρέμφατο.

ficum: υποκείμενο στο decerptam esse (ετεροπροσωπία).

hanc: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο ficum.

ex arbore: εμπρόθετος προσδιορισμός της προέλευσης/απομάκρυνσης στο decerptam esse.

quando: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο decerptam esse.

Cum omnes recentem esse dixissent: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το **inquit**. Εισάγεται με τον **cum** τον ιστορικό-διηγηματικό, ο οποίος αναφέρεται σε διηγήσεις του παρελθόντος, υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια και δημιουργεί ανάμεσά τους μια σχέση αιτίου και αιτιατού. Εκφέρεται με υποτακτική, που κάνει φανερό τον ρόλο του υποκειμενικού στοιχείου. Συγκεκριμένα, με υποτακτική υπερσυντελικού (**dixissent**), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (**inquit**) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

dixissent: ρήμα.

omnes: υποκείμενο στο dixissent.

ΚΕΙΜΕΝΟ 25 ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

esse: αντικείμενο στο dixissent, ειδικό απαρέμφατο.
(ficum): εννοούμενο υποκείμενο στο esse (ετεροπροσωπία)
recentem: κατηγορούμενο στο ficum μέσω του συνδετικού esse.

inquit: κύρια παρενθετική πρόταση, εκφέρεται με οριστική και εκφράζει πραγματικό γεγονός.

inquit: ρήμα.
(Cato): εννοούμενο υποκείμενο στο inquit.

Atqui ante tertium diem scitote decerptam esse Carthagine: κύρια πρόταση επιθυμίας (με προστακτική) για να εκφράσει προτροπή.

scitote: ρήμα.
(vos): εννοούμενο υποκείμενο στο scitote.
decerptam esse: αντικείμενο στο scitote, ειδικό απαρέμφατο
(ficum): εννοούμενο υποκείμενο στο decerptam esse (ετεροπροσωπία).
ante diem: εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου στο decerptam esse.
tertium: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο diem.
Carthagine: απρόθετη αφαιρετική που δηλώνει στάση σε τόπο στο decerptam esse (απρόθετη γιατί είναι όνομα πόλης).

Tam prope a muris habemus hostem!: κύρια επιφωνηματική πρόταση εκφέρεται με οριστική και εκφράζει πραγματικό γεγονός.

habemus: ρήμα.
(nos): εννοούμενο υποκείμενο στο habemus.
hostem: αντικείμενο στο habemus.
prope: επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο habemus
a muris: εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου (αφετηρίας) στο prope (πρβλ. πλησίον)

ΚΕΙΜΕΝΟ 25 ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

τῶν τειχῶν).

tam: επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο *prope* (λειτουργεί ως επιτατικό του επιρρήματος).

Itaque cavete periculum: κύρια πρόταση επιθυμίας (με προστακτική) για να εκφράσει προτροπή.

cavete: ρήμα.

(vos): εννοούμενο υποκείμενο στο *cavete*.

periculum: αντικείμενο.

tutamini patriam: κύρια πρόταση επιθυμίας (με προστακτική) για να εκφράσει προτροπή.

tutamini: ρήμα.

(vos): εννοούμενο υποκείμενο στο *tutamini*.

patriam: αντικείμενο.

Opibus urbis nolite confidere: κύρια πρόταση επιθυμίας (με έκφραση απαγόρευσης: *nolite confidere* → ισοδυναμεί με προστακτική).

nolite: ρήμα.

(vos): εννοούμενο υποκείμενο στο **nolite** και στο **confidere** (ταυτοπροσωπία).

confidere: αντικείμενο στο *nolite*, τελικό απαρέμφατο.

opibus: αφαιρετική οργανική του μέσου στο *confidere*.

urbis: γενική κτητική στο *opibus*.

nolite confidere: έκφραση απαγόρευσης. Η απαγόρευση μπορεί να δηλωθεί και ως εξής: **ne confisi sitis**.

ΚΕΙΜΕΝΟ 25 ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Fiduciam deponite: κύρια πρόταση επιθυμίας (με προστακτική) για να εκφράσει προτροπή.

deponite: ρήμα.

(vos): εννοούμενο υποκείμενο στο deponite.

fiduciam: αντικείμενο στο deponite.

quae nimia vobis est: δευτερεύουσα αναφορική πρόταση κρίσεως, προσδιοριστική στο fiduciam. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae και εκφέρεται με οριστική, για να δηλώσει πραγματικό γεγονός και με χρόνο ενεστώτα γιατί αναφέρεται στο παρόν.

est: ρήμα.

quae: υποκείμενο στο est.

nimia: κατηγορούμενο στο quae.

vobis: δοτική προσωπική κτητική στο est.

Neminem credideritis patriae consulturum esse: κύρια πρόταση επιθυμίας (με έκφραση απαγόρευσης: neminem credideritis → ισοδυναμεί με προστακτική).

credideritis: ρήμα.

(vos): εννοούμενο υποκείμενο στο credideritis.

consulturum esse: αντικείμενο στο credideritis, ειδικό απαρέμφατο.

Neminem: υποκείμενο στο consulturum esse (ετεροπροσωπία).

patriae: δοτική προσωπική χαριστική στο consulturum esse.

Neminem credideritis: έκφραση απαγόρευσης (αρνητική λέξη και υποτακτική παρακειμένου. Η απαγόρευση μπορεί να δηλωθεί και ως εξής: **nolite aliquem credere**).

nisi vos ipsi patriae consulueritis: δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση,

ΚΕΙΜΕΝΟ 25 ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

που εισάγεται με τον υποθετικό αποφαστικό σύνδεσμο *nisi*. Με εξάρτηση από το *credideritis* σχηματίζεται εξαρτημένος υποθετικός λόγος της ανοιχτής υπόθεσης (1ο είδος) στο μέλλον. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση έχουμε υποτακτική παρακειμένου (*consulueritis*) και στην απόδοση απαρέμφατο μέλλοντα (*consulturum esse*).

[Τροπή σε ανεξάρτητο υποθετικό λόγο:

Υπόθεση: *nisi vos ipsi patriae consulueritis* (οριστική συντελεσμένου μέλλοντα)

Απόδοση: *nemo patriae consulet* (οριστική μέλλοντα)]

consulueritis: ρήμα.

vos: υποκείμενο στο *consulueritis*

patriae: δοτική προσωπική χαριστική στο *consulueritis*.

ipsi: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο *vos*.

Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!: κύρια επιφωνηματική πρόταση που δηλώνει έντονο ψυχικό πάθος και εκφέρεται (με προστακτική) για να εκφράσει προτροπή.

Mementote: ρήμα.

(**vos**): εννοούμενο υποκείμενο στο *mementote*.

fuisse: αντικείμενο στο *mementote*, ειδικό απαρέμφατο.

rem publicam: υποκείμενο στο *fuisse* (ετεροπροσωπία).

in discrimine: εμπρόθετος προσδιορισμός της κατάστασης στο *fuisse*.

extremo: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο *discrimine*.

quondam: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *fuisse*.

Statimque sumptum est Punicum bellum tertium: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και εκφράζει πραγματικό γεγονός.

sumptum est: ρήμα.

bellum: υποκείμενο στο *sumptum est*.

Punicum: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο *bellum*.

tertium: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο *Punicum bellum*.

Statimque: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *sumptum est*.

ΚΕΙΜΕΝΟ 25 ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

quo Carthago deleta est: δευτερεύουσα αναφορική πρόταση κρίσεως, προσδιοριστική στο bello. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quo και εκφέρεται με οριστική, για να δηλώσει πραγματικό γεγονός και με χρόνο παρακείμενο γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

deleta est: ρήμα.

Carthago: υποκείμενο στο deleta est.

quo: αφαιρετική του χρόνου στο deleta est.